

Nová účetní legislativa:

Projekt přípravy nové účetní legislativy aneb jaké jsou návrhy a očekávání

Krátký exkurz do připravovaných českých účetních pravidel

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Potřebujeme novou účetní legislativu?

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Jsou nové účetní předpisy třeba aneb nestačí ty existující?

Důvody novelizace českých účetních předpisů aneb proč nový zákon o účetnictví

- historická zastaralost, neboť současný ZoÚ vznikl před řadou milníků, které ovlivnily historický a ekonomický vývoj ČR
- zastaralost vývojová, neboť je nutno reagovat na nové transakce / události, které je třeba v účetnictví zachytit a reflektovat IT vývoj – digitalizaci dokumentů a automatizaci ve zpracování účetnictví, elektronická komunikace a výkaznictví
- příkazy, zákazy, chybí koncepční rámec typický pro jiná účetní pravidla a zásadní pro zajištění ekonomické podstaty a obsahu nad formálním pojetím
- roztříštěnost regulace mezi zákon x vyhlášky, potažmo České účetní standardy
- úprava bank a finančních institucí, investičních fondů v mezistavu mezi českými účetními předpisy a IFRS

Kdy bude účinnost nových účetních předpisů?

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Nová účetní legislativa – časový rámec (1)

- 1. 1. 2016 účinnost velké novely ZoÚ v důsledku transpozice nové účetní směrnice EU č. 34/2013
- **leden 2018 začátek prací** na koncepci nového ZoÚ a první schůzka pracovní skupiny
- 2018 – 2020 postupná příprava diskusního materiálu, jenž byl schválen jako **věcný záměr zákona** o účetnictví Vládou ČR dne 5. 10. 2020
- 2020 – 2022 příprava textu návrhu nového ZoÚ pro vnější připomínkové řízení a průběžné připomínkování v rámci pracovní skupiny a NÚR
- říjen 2022 **zveřejněn návrh nového ZoÚ** => vnější připomínkové řízení s termínem do 9. 12. 2022 => zasláno spousty připomínek z různých míst
- původně plánovaná **účinnost** 1. 1. 2024 odložena na 1. 1. 2025
- první čtvrtletí 2024 jednání v rámci Legislativní rady vlády ČR => připomínky k zapracování; jednání přerušeno
- květen 2024 zveřejněn **upravený návrh nového ZoÚ** spolu s návrhem **doprovodného zákona** rozeslaného do vnějšího připomínkového řízení
- dne 1. 11. 2024 zveřejněn na webu MF ČR upravený návrh nového zákona o účetnictví a věcné řešení souvisejících vyhlášek (tzv. teze vyhlášek)

Nová účetní legislativa – časový rámec (2)

- v červnu 2025 zaslána k dalšímu „připomínkování“ novela zákona o daních z příjmů (jako část doprovodného zákona)
- v červenci 2025 zveřejněn „finální návrh“ nového zákona o účetnictví a rozšířené teze vyhlášek (<https://www.mfcr.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/ucetnictvi/nova-ucetni-legislativa-soukromeho-a-verejneho-sek>)
- v září 2025 projednávání návrhu na komisích legislativní rady vlády
- začátkem listopadu 2025 schválení návrhu zákona ministryní spravedlnosti (za LRV)
- prosinec 2025 – finální schválení za Vládu ČR a dne 12. 12. 2025 Vláda ČR předložila návrhy k projednání do Poslanecké sněmovny
- rok 2026 – očekáváno projednání v PS – Sněmovní tisk č. 63 a č. 64

<https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=10&T=63>

<https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=10&t=64>

Účinnost nové účetní legislativy...?

2028
... 2029 ...

Ale pozor...

pro řadu účetních jednotek (finanční sektor / IFRS)
bude účinnost k 1. 1. srovnatelného období

Návrh tzv. doprovodného zákona

- Ministerstvo financí zveřejnilo **na konci května 2024** návrh tzv. doprovodného zákona k novému zákonu o účetnictví a zahájilo tzv. vnější připomínkové řízení, které bylo ukončeno v květnu 2025
- Aktualizovaný návrh byl zveřejněn v **červenci 2025**
- Návrh doprovodného zákona obsahuje **návrh na změnu cca 140 právních předpisů**
- **Součástí tzv. doprovodného zákona** je návrh novely mj.:
 - zákona o daních z příjmů
 - zákona o rezervách pro zjištění základu daně
 - zákona o oceňování majetku
 - zákona o dani z přidané hodnoty
 - zákona o auditorech
 - zákona o obchodních korporacích

Návrh tzv. doprovodného zákona k novému zákonu o účetnictví – změny v daních z příjmů (1)

- **Součástí doprovodného zákona** jsou mj. tyto navrhované změny v zákoně o daních z příjmů:
 - „úklid“ v zákoně o daních z příjmů
 - v návaznosti na změny v zákoně o oceňování rozlišování pojmu „cena“ a „hodnota“
 - rozčlenění poplatníků na poplatníky:
 - s hotovostním základem daně (~~mj. vždy fyzické osoby~~)
 - s akruálním základem daně podle ČÚP
 - s akruálním základem daně podle IFRS (pro poplatníky povinně využívající IFRS)
 - **úprava definice zdaňovacího období** u daně z příjmů právnických osob, navázání na účetní období a zrušení současného „nezdaňovacího období“, tj. období, za které se podává daňové přiznání

Návrh tzv. doprovodného zákona k novému zákonu o účetnictví – změny v daních z příjmů (2)

- **Součástí doprovodného zákona** jsou mj. tyto navrhované změny v zákoně o daních z příjmů:
 - úprava **zdanění poboček** – “zahraničního poplatníka” – v návaznosti na změny v zákoně o účetnictví
 - změny v právní úpravě stanovení **základu daně**:
 - zavedení změny „daňové metody“ – tj. přechodu mezi hotovostním základem daně a akruálním základem daně nebo přechodu z ČÚP na IFRS a naopak
 - zavedení pojmu „**daňová hodnota**“ – „nejvyšší částka, která může být u tohoto aktiva při splnění podmínek stanovených tímto zákonem uplatněna jako výdaj vynaložený na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů“

Návrh tzv. doprovodného zákona k novému zákonu o účetnictví – změny v daních z příjmů (3)

- **Součástí doprovodného zákona** jsou mj. tyto navrhované změny v zákoně o daních z příjmů:
 - úprava (zjednodušení) **daňového odpisování majetku**
 - zvýšení významnosti v daních na částku 100 tis. Kč a rozšíření pro všechna daňově odpisovaná aktiva
 - zavedení koncepce měsíčních daňových odpisů
 - opuštění odpisových skupin, minimální doba daňového odpisování činí:
 - 60 měsíců
 - 180 měsíců u goodwillu
 - 360 měsíců u nemovitých věcí, jejichž daňová hodnota převyšuje 2 mil. Kč
 - zavedení pravidla, že daň poplatníka, který je účetní jednotkou a jehož měnou účetnictví je cizí měna, se počítá v této **cizí měně**
 - daň poplatníka vypočtená v eurech se bude spravovat v eurech

A v mezidobí...

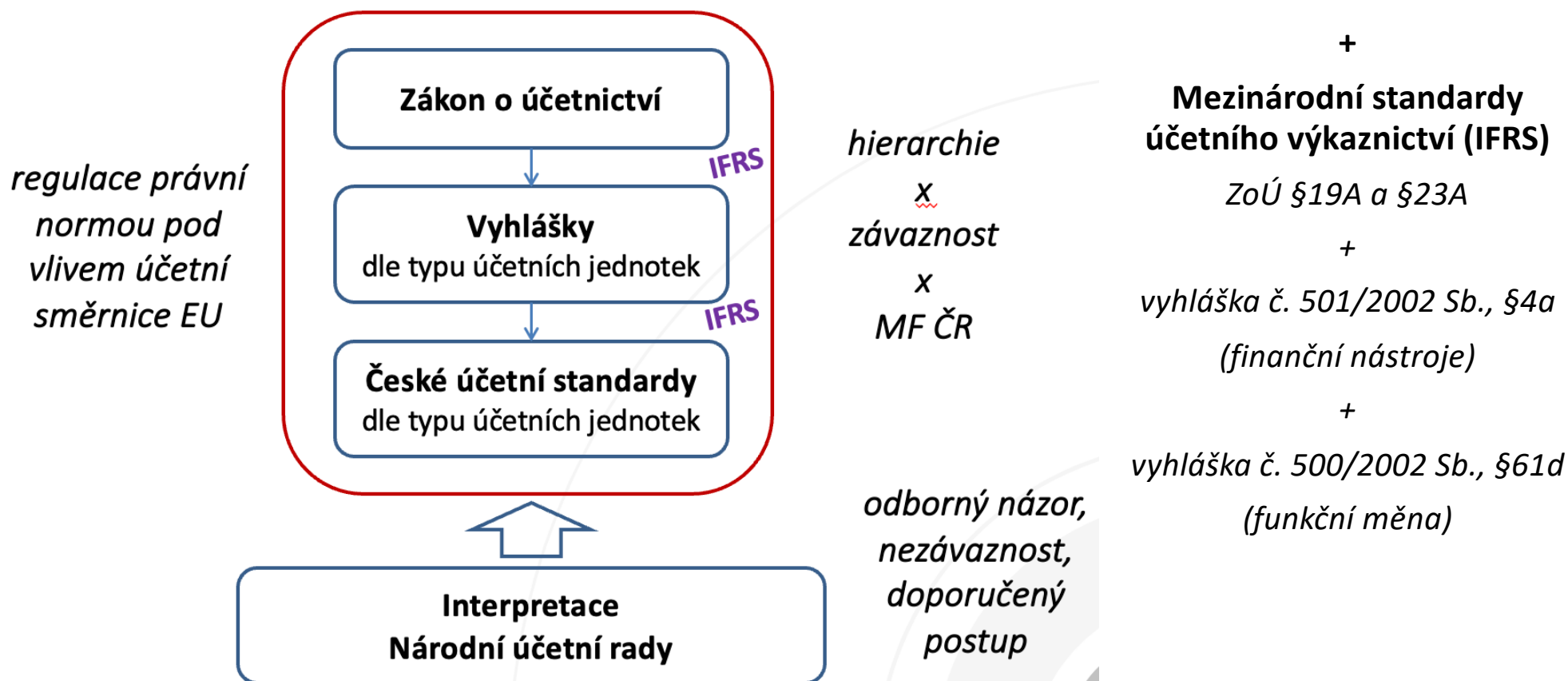
- **Novela zákona o účetnictví přijatá v rámci tzv. konsolidačního balíčku**
 - změna definice ročního úhrnu čistého obratu
 - možnost vést účetnictví v cizí měně (EUR, GBP, USD) za předpokladu, že je funkční měnou
 - rozšíření tzv. nefinančního reportingu – zprávy o udržitelnosti (ESG) a zprávy o daních z příjmů
- **Novela zákona o účetnictví provedená zákonem č. 316/2025 Sb. (Pilíř 2)**
 - změna limitů finančních kritérií pro kategorizaci účetních jednotek
 - zúžení okruhu účetních jednotek sestavujících zprávy o udržitelnosti
 - s účinností od roku 2026 zrušení povinného auditu malých účetních jednotek

Jaké změny nastanou v uspořádání předpisů?

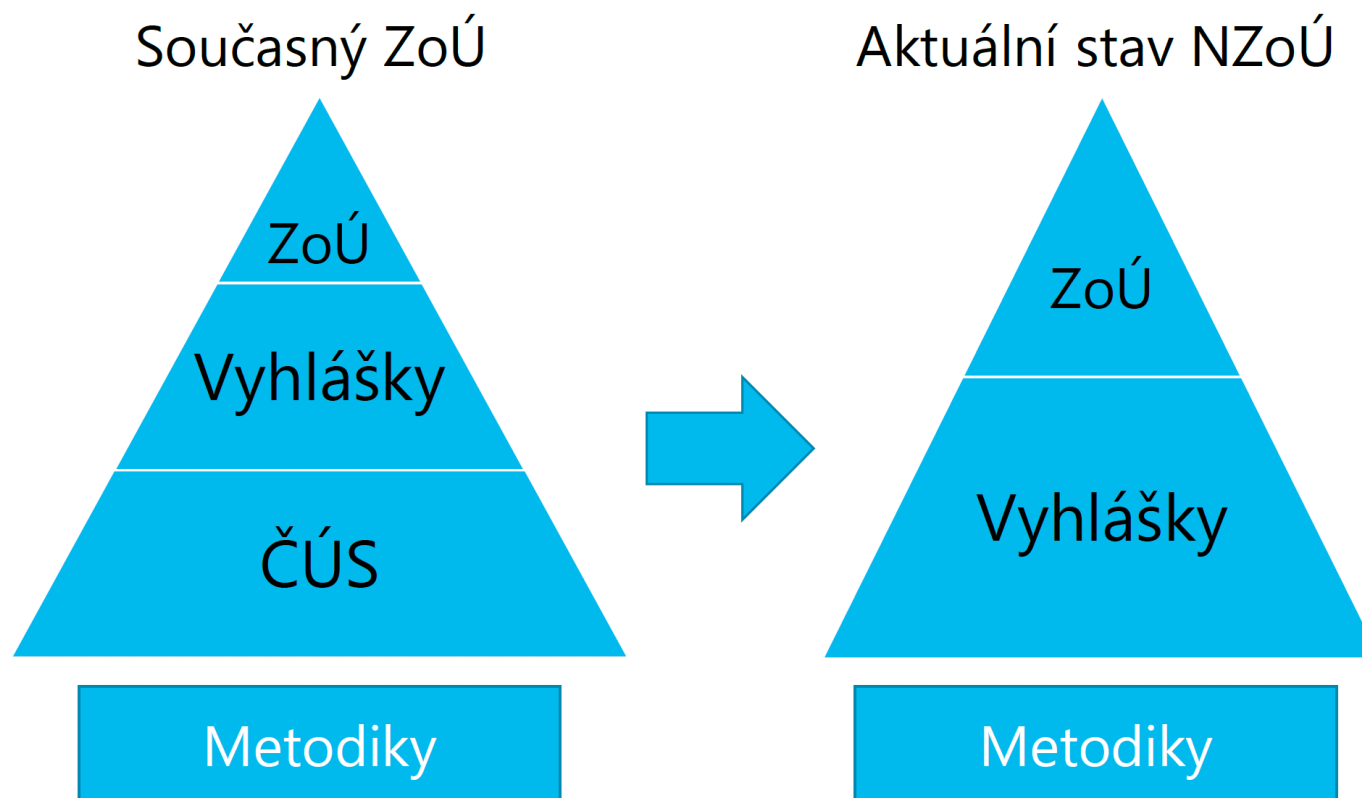
Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Současnost českých účetních předpisů

Změny v uspořádání (právních) účetních předpisů

Změny v uspořádání účetních předpisů

- **Zákon o účetnictví** => **nový** => věcné obsahové změny, ale též změny strukturální, textové
- **Vyhlášky** č. 500/2002 Sb. (**podnikatelé**) / č. 503/2002 Sb. (**zdravotní pojišťovny**), č. 504/2002 Sb. (**neziskové jednotky**) => **spojení** v jednu novou společnou vyhlášku, tj. společné části vymezeny jednou úpravou a samostatné sekce pro vzájemně odlišnou úpravu
- **Vyhláška** č. 505/2002 Sb. pro účetní jednotky **veřejného sektoru** => **zachována, obsahově upravena**
- **Vyhláška** č. 501/2002 Sb. (**banky, IS, IF**) => **zrušena**, protože účetní jednotky **nově plně v rozsahu IFRS**
- **Vyhláška** č. 502/2002 Sb. (**pojišťovny**) => **zrušena**, protože účetní jednotky **nově plně v rozsahu IFRS**
- **Vyhláška** pro jednoduché účetnictví => **zrušena**
- **Vyhláška** pro peněžní účetnictví => **nová**
- **České účetní standardy** => **zrušeny**, resp. upraveny na metodickou podporu a obsahově zrevidovány, dostupnost na webu MF včetně dalších dokumentů
- **Interpretace Národní účetní rady** => revize spojená s přepracováním, případně i zrušením dále neúčinných / nepotřebných interpretací, neboť řešení řady interpretací má být zakomponována do úpravy nového zákona / vyhlášky

Nová účetní legislativa na webu MF ČR

Informace Ministerstva financí o připravované nové účetní legislativě pro účetnictví soukromého i veřejného sektoru.

<https://www.mfcr.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/ucetnictvi/nova-ucetni-legislativa-soukromeho-a-verejneho-sek>

Návrhy – dokumenty ve stavu k 7 / 2025

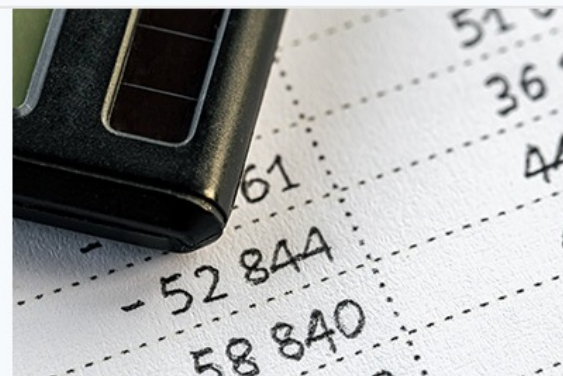
Domů / Daně a účetnictví / Účetnictví / Nová účetní legislativa soukromého a veřejného sektoru

Právní předpisy >

Legislativní materiály k nové účetní legislativě.

Často kladené dotazy k nové účetní legislativě >

Seznam často kladených dotazů k nové účetní legislativě.

Systematika nových účetních předpisů a předmět úpravy zákona

Návrh nového zákona o účetnictví

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Strukturování nového zákona o účetnictví (1)

Systematika zákona

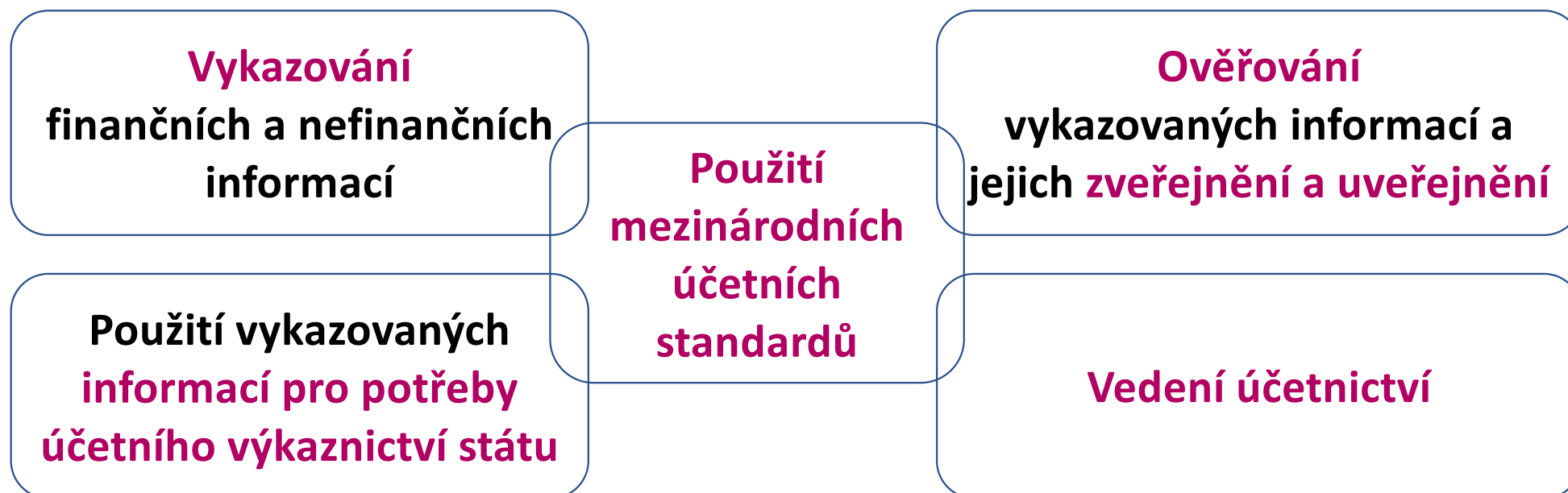
• Část první	Úvodní ustanovení
• Část druhá	Účetní závěrka
• Část třetí	Účetní jednotka
• Část čtvrtá	Účetní období
• Část pátá	Měna účetnictví a měna vykazování
• Část šestá	Oceňování
• Část sedmá	Použití mezinárodních účetních standardů

Strukturování nového zákona o účetnictví (2)

- Část osmá Vedení účetnictví
- Část devátá Peněžní účetnictví
- Část desátá Vykazování informací mimo účetní závěrku
- Část jedenáctá Ověřování auditorem
- Část dvanáctá Zveřejnění a uveřejnění
- Část třináctá Přestupky
- Část čtrnáctá Výkon státní správy na úseku účetnictví
- Část patnáctá Společná ustanovení
- Část šestnáctá Přechodná a závěrečná ustanovení

Zákon o účetnictví – Předmět úpravy

- „Účetnictví“ jako zastřešující pojem pro všechny činnosti upravené zákonem o účetnictví ve vztahu k účetnímu výkaznictví => nutno chápat účetnictví v širším kontextu

Vybrané novinky nové úpravy

Návrh nového zákona o účetnictví

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Vybrané novinky navrhované úpravy (1)

- Kodifikace tzv. koncepčního rámce
 - cíl účetního výkaznictví, kvalitativní požadavky, definice prvků účetní závěrky
- Členění rozvahy:
 - aktiva: stálá aktiva (nehmotná, hmotná a investiční) a oběžná aktiva
 - pasiva vlastní kapitál a dluhy
- Širší pojetí výnosů a nákladů
- Změny ve vymezení účetních jednotek (fyzické osoby, zahraniční účetní jednotky, malé nestátní neziskové subjekty)
- Změny ve vymezení délky účetního období
- Pojetí měny účetnictví a měny vykazování

Vybrané novinky navrhované úpravy (2)

- Použití IFRS (plné a částečné)
- Vedení účetnictví
- Využití statistických metod u inventur
- Nová podoba sankcí

Oceňování v novém zákoně o účetnictví

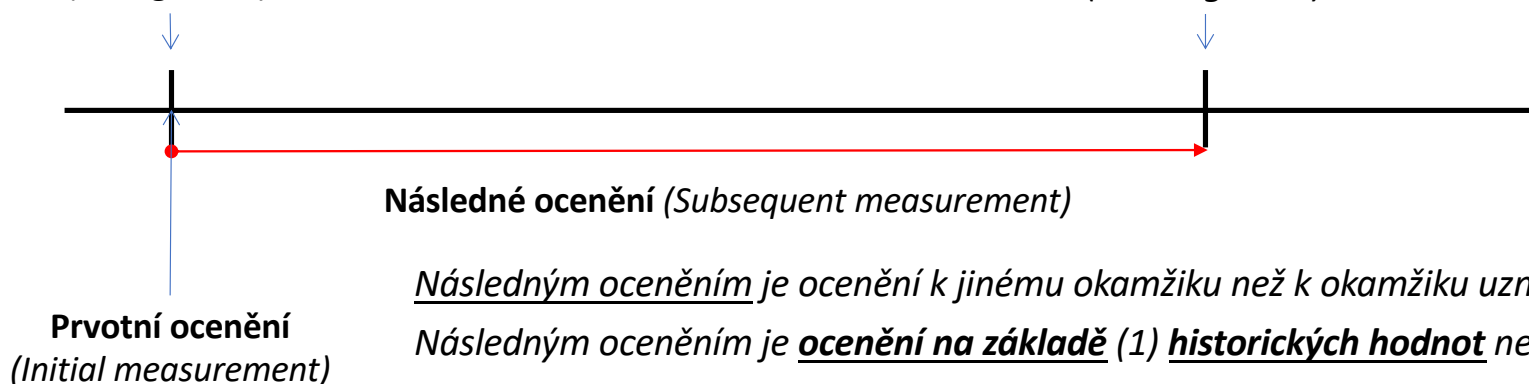
Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Prvotní vs. následné ocenění

Uznání / Zachycení
v účetních výkazech
(*Recognition*)

Oduznání / Vyřazení
z účetních výkazů
(*Derecognition*)

Následným oceněním je ocenění k jinému okamžiku než k okamžiku uznání aktiva nebo dluhu.

Následným oceněním je ocenění na základě (1) historických hodnot nebo (2) aktuálních hodnot.

Prvotním oceněním je ocenění k okamžiku zachycení / uznání aktiva / dluhu.

Prvotním oceněním (NZoÚ) je „ocenění, při kterém se zohledňují transakce nebo jiné události, které vedou k pořízení nebo dokončení aktiva nebo vzniku dluhu; k okamžiku uznání aktiva nebo dluhu. Takto určená účetní hodnota je prvotní účetní hodnotou.“

Změny v oblasti oceňování – Prvotní ocenění

- Terminologie – pořizovací výdaj x naběhlý výdaj
- Aplikace časové hodnoty peněz => současná hodnota jako nový koncept prvotního ocenění
- Rezervy na likvidaci vstupující do ocenění stálých hmotných aktiv / zásob
- Vedlejší pořizovací výdaje vstupující rovnou do výsledku hospodaření
- Pořizovací hodnota dluhu
- Kapitálové transakce (vklady / přeměny) bez tržní podstaty
- Nabytí aktiv / dluhů přeměnou mateřskou společností od dceřiné společnosti
- Leasingy – právo užívání a závazek z leasingu
- Zrušení metody poměrné konsolidace

Změny v oblasti oceňování – Následné ocenění

- (Rovnoměrná) Naběhlá hodnota
- Reálná hodnota vymezená v rozsahu IFRS 13
- Investiční aktiva oceňované aktuální hodnotou
- Možnost přeceňování stálých hmotných aktiv a fond z přecenění
- Zásoby v podobě komodit u licencovaného obchodníka
- Dodatečné zhodnocení vs. opravy / údržba
- (Komponentní) Odpisování se zohledněním zbytkové hodnoty vs. dodatečné znehodnocení
- Ekvivalenční hodnota

Jak se na rekodifikaci účetních předpisů připravit a nezbláznit se z toho...

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Jak se na změny připravit...postupně a v klidnějším tempu

- **Interpretace Národní účetní rady** <https://nur.cz>
 - teze návrhu nové vyhlášky odkazují na řadu interpretací, jejichž řešení má být plně přeneseno do úpravy nových českých účetních předpisů
 - některé postupy a řešení vyplývající z interpretací NÚR má oporu v novém zákoně
- **Revize a identifikace nájemních smluv**
 - střední x velké ÚJ u nájemních smluv budou postupovat dle IFRS 16
 - mikro x malé ÚJ zjednodušený režim v koncepci IFRS
- **Automatizace x digitalizace vedení a zpracování účetnictví**
 - postupně implementovat nástroje na zefektivnění procesu zpracování účetnictví
- **Větší možnosti použití IFRS** => rozhodnutí, zdali dle IFRS nebo CZ v novém
- **Proškolení v oblasti IFRS** => koncepční rámec a řada účetních postupů odvozena z pravidel IFRS

Intepretace Národní účetní rady

v návrhu nového zákona o účetnictví
a tezích související prováděcí vyhlášky

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Interpretace NÚR přímo uvedené v tezích vyhlášky

- I-5 *Stanovení okamžiku zahájení účtování souvisejících nákladů spojených s pořízením DHM*
- I-20 *Účetní zachycení podmíněných investičních výdajů*
- I-24 *Události po rozvahovém dni*
- I-29 *Opravy chyb, změny v účetních odhadech a změny v účetních metodách*
- I-30 *Srovnatelnost informací za běžné a minulé účetní období v individuální účetní závěrce podnikatele*
- I-31 *Mezitímní účetní výkaznictví*
- I-18, I-21, I-22, I-23, I-37, I-42, I-43, I-47 *týkající se kurzových přepočtů*
- PNI-79 *Výnosy ze smluv dlouhodobější povahy*

V úpravě navrhovaných předpisů je však mnohem širší převzetí současných postupů interpretací.

<https://nur.cz/interpretace/schvalene-interpretace/>

Děkuji za pozornost...
...a prosím o Vaše dotazy

Libor Vašek
libor.vasek@vse.cz

